

Bilag 1

PRÆSIDENTEN
FOR
HØJESTERET

København, den 3. november 1993

Folketingets Præsidium
Folketinget
Christiansborg
1218 København K.

I anledning af det af regeringen bebudede forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en undersøgelsesret i medfør af retsplejelovens § 21 a til at undersøge visse forhold i forbindelse med Sparekassen Nordjyllands overtagelse af engagementer fra Himmerlandsbanken skal jeg efter drøftelse med mine kolleger i Højesteret, nogle retspræsidenter, herunder præsidenten for Sø- og Handelsretten, og Den danske Dommerforening anføre følgende:

Den sag, som er omfattet af det foreslåede kommissorium for undersøgelsesretten, angår efter det for mig foreliggende en tvist mellem på den ene side Sparekassen Nordjylland, som hævder, at man i forbindelse med sparekassens overtagelse af engagementer fra Himmerlandsbanken har fået et tilsagn fra Told- og Skattestyrelsen om en ubetinget adgang til at fradrage 173 mio. kr. i sparekassens skattepligtige indkomst for 1993, og på den anden side skattemyndighederne, som gør gældende, at tilsagnet ikke kan forstås som hævdet af sparekassen, idet fradragsretten alene endeligt tilkommer sparekassen i det omfang, sparekassen efter sædvanlige skatteretlige regler konstaterer et fradragsberettiget tab.

Som anført i bemærkningerne til beslutningsforslaget er der således tale om en tvist mellem en privat part og staten. Efter de gældende forfatningsretlige regler hører en sådan tvist under de almindelige domstole, jf. grundlovens § 3.

Det giver derfor anledning til betydelige principielle betænkeligheder, at ikke alene fastlæggelse af det faktiske hændelsesforløb, men også de juridiske tvivlsspørgsmål, som tvisten giver anledning til, forelægges for en

undersøgelsesret. Sagen rejser komplicerede spørgsmål af skatte- og forvaltningsretlig karakter, som undersøgelsesretten ifølge kommissoriet skal tage stilling til.

Undersøgelsesretten har ingen dømmende myndighed, jf. grundlovens § 61 og retsplejelovens § 21 a, stk. 2. Retten kan derfor hverken i forhold til staten eller sparekassen bringe sagen til afslutning gennem en bindende afgørelse. Alligevel vil rettens vurdering let blive opfattet som en sådan afgørelse. Det fremgår da også af bemærkningerne, at en væsentlig begrundelse for at fremsætte forslaget har været ønsket om, at der hurtigst muligt sker »en fuldstændig afklaring af sagen«.

Betænkelighederne forstærkes i væsentlig grad af de processuelle regler eller snarere mangel på samme, som er gældende for en undersøgelsesrets virksomhed. Undersøgelsesretten vil således skulle tage stilling til de nævnte spørgsmål, uden at retten som grundlag herfor har haft sagen forelagt på den måde, som i retsplejeloven er foreskrevet for behandlingen af civile sager.

Sagen understreger således behovet for, at spørgsmålet om brugen af undersøgelsesretter (og kommissionsdomstole), disses opgaver og de regler, som bør gælde for deres virksomhed, tages op gennem nedsættelsen af et udvalg. Det ønskelige heri fremgik klart af den høring om emnet, som Advokatrådet under deltagelse af en bred kreds af jurister og andre interesse-rede afholdt i april 1993. Jeg skal derfor stærkt opfordre til, at et sådant udvalgsarbejde nu snarest iværksættes.

I mangel af den afklaring om brugen af undersøgelsesretter, som et udvalgsarbejde som